

TEATRUL „ȚÂNDĂRICĂ”

FATA BABEI ȘI FATA MOȘNEAGULUI

de Viorica Filipoiu
după Ion Creangă

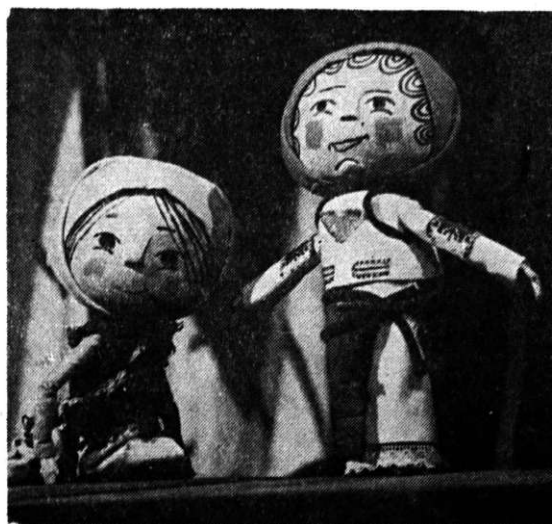
Data premierei : 31 decembrie 1976.

Regia : ȘTEFAN LENKISCH. Scenografia : MIOARA BUESCU. Muzica : LIVIU DANDARA. Mișcarea scenică : IOSIF MALOU. Interpretarea muzicii : NICOLAE PLEȘA, rapsod popular.

Distribuția : VALERIU SIMION (Fata babei, Părul-voce) ; FLORENTINA LENKISCH (Fata moșneagului) ; MIHAI PRUJINSKI (Baba) ; ȘTEFAN SÂNDULESCU (Moșneagul, Morarul, O mască) ; MIHAELA STĂNESCU (Cățelușă) ; ELENA SÂNDULESCU (Ziua de duminică, Părul) ; MELANIA TOMA (Spiridușul, O mască) ; ANA VLĂDESCU-ARON (Fintina, O mască) ; GHEORGHE FUNDĂTURĂ (Cuptorul, O mască) ; SONIA GIRA (O mască)

Creangă nu este un culegător de folclor, ca Pop Rețeganul sau Ispirescu. El este un povestitor și graiul este marea sa artă ; adesea, improviza, pentru plăcerea de a descrie situații, de a modela portrete. Basmele, povestirile sale nu sînt invenții, ci prelucrări libere după istorii auzite în copilărie.

Fata babei și fata moșneagului — atît de des prelucrată pentru scena mică — cunoaște cîteva versiuni anterioare, unele, asemănătoare, în linii generale (*Les fées* și *Cendrillon* de Ch. Perrault), altele, aproape identice ca subiect (precum *Fata moșului cea cuminte*, publicată de Petre Ispirescu încă în 1862). Superioritatea versiunii lui Creangă constă în bogăția lexicală. George Călinescu subliniază acest limbaj colorat, expresiv: fata babei e „slută”, „îlfnosă”, gătită duminică „de parc-a lîns-o viței” ; fata moșului muncete de „nu-și mai strînge picioarele” etc. Actuala versiune scenică, semnată de Viorica Filipoiu, păstrează cu suficientă fidelitate ac-

„Fata babei și fata moșneagului”, la Teatrul „Țândărică” — un spectacol popular, viu, dinamic

țiunea originală, oferind un bun pretext de spectacol regizorului și partituri generoase, interpreților. Îmbogățind, pe bună dreptate, unele scene și construind replici în spiritul povestirii, n-am înțeles — totuși — ambiția de a amplifica și culoarea verbului, concurîndu-l, fără sorți de izbîndă, pe marele povestitor.

Personajele lui Creangă nu-și pierd nici pitorescul, nici realismul, deși din basm nu se reține decît esența, adică lupta dintre bine și rău. În cazul de față, se demonstrează răsplata hărniciei și a bunei conduite și, pe de altă parte, consecințele lenei și lăcomiei. Moșneagul, baba, fetele, pînă și Sfînta duminică, sînt descriși după modelul unor țărani obișnuiți de prin părțile Humuleștiului. Elementul de ireal, specific basmului, este disimulat, factorul miraculos fiind sugerat doar prin unele munci respingătoare, ca îngrijirea unor jivine ciudate.

Este meritul regizorului Ștefan Lenkisch de a fi păstrat, nealterat, caracterul specific al poveștii, așa cum ne-a fost dăruită. Și, atunci cînd adaugă elemente vizuale, o face în spiritul sărbătorilor țărănești, așa cum se desfășoară ele în preajma Anului Nou, cu măști, zurgălăi și poenete de bici. Dealtmînter, chiar și aceste figuri au o funcție dramatică, legînd scenele, completînd, prin prolog

și epilog, caracterul de spectacol popular viu, dinamic.

Dificultățile tehnice, provenite dintr-o acțiune fragmentată, au fost învinse printr-un decor ingenios, în continuă mișcare. Paradoxal, schimbările survenite în spațiul scenic contribuie la asigurarea unui ritm alert, în loc să-l frizeze. Întreaga plastică a spectacolului (păpuși, măști, decoruri) aparține Mioarei Buescu, îmbinând o paletă de culori vii, bine armonizate, cu o tehnică de scenă excelentă. Dealtfel, și ceilalți colaboratori au o contribuție remarcabilă: muzica vioasă și, totuși, discretă (Liviu Dandara), execuția acestor muzici în cel mai autentic stil popular (rapsodul dobrogean Nicolae Pleșa), plastică mișcării scenice, inclusiv a măștilor de carnaval (Iosif Malou).

Pentru a diferenția pregnant caracterele, regizorul a încredințat rolurile feminine antipatice unor bărbați. Efectul este grotesc,

constituind un fel de travesti vocal în teatrul de păpuși. Fata babei cea leneșă a fost realizată de Valeriu Simion, iar Baba, de Mihai Prujinski, ambele, cu bune rezultate. Am mai reținut creația Florentinei Lenkisch, în Fata moșneagului, dăruind personajului lumină și căldură. Ezitățile Moșneagului i-au creat unele dificultăți lui Ștefan Săndulescu, liniar, pe alocuri. Pentru contribuția lor la succesul reprezentației, mai amintim pe Mihaela Stănescu, Elena Săndulescu, Melania Toma, Gheorghe Fundătură, Sonia Giba și Ana Vlădescu-Aron.

Un spectacol ce dovedește respect pentru opera lui Ion Creangă, în care se recunoaște stilul unui teatru prestigios, este un dar făcut, deopotrivă, copiilor și maturilor, redeviniți, pentru câteva clipe, copii. L-am primit cu utare.

Mihai Crișan

Teatrul de animație din Bacău la 25 de ani

● La Bacău, ca și pretutindeni în țară unde teatrele de păpuși și-au sărbătorit un sfert de veac de activitate, a fost rostit și un salut al principalilor beneficiari: pionierii. Nicăieri, însă, n-am întâlnit exprimându-se mai tulburător prinosul de recunoștință adus de către școlari artiștilor păpușari, precum l-am aflat aici. Simțirea curată și poetică a unui pedagog moldovean a așternut pe hirtie, întru cinstirea breslei păpușărești, un amplu și delicat poem. Declamat patetic, cu glasuri subțiri și înflăcărate, de către plăpînzi coreuți, finalul poemului: „Laudă vouă, celor ce lăudați soarele și cîntați, / Laudă vouă, celor ce faceți curebeele mai mindre, / Laudă vouă, ce faceți mai tînăr viitorul, / Laudă vouă, oameni și păpuși!” — a avut harul și darul de a distinge festivitatea băcăuană printr-un moment neobișnuit de emoție, o clipă, unică, de comunicare, de solidaritate.

● Profilul, activitatea, preocupările colectivului Teatrului de animație băcăuan (primul de acest fel, în afara Capitalei) ne-au oferit și nouă — după ce am văzut aici, în trei zile, cinci spectacole cu piese românești — certitudinea că el reprezintă, așa cum îl caracterizează, în caietul festiv, tovarășul Bratu Păun, secretarul Comitetului județean P.C.R., „un autorizat colaborator al școlii și organizațiilor pionierești, pentru educația copiilor în spiritul cinstei, onoarei, adevărului, în spiritul muncii și al discernerii binelui de rău, al dezvoltării inteligenței și fanteziei crea-

toare”. Modest grup de artiști păpușari, colectivul băcăuan este, de fapt, unul dintre cele mai harnice și cele mai creator-nelinistite din țară; unul dintre cele mai perseverente în căutarea formulelor și a soluțiilor noi, menite să împropățeze mereu farmecul acestei străvechi arte.

● Fost acrobat de circ, crescut la școala îndrăznelii și a curajului, Petre Valter — după o scurtă acenție la Teatrul de păpuși din Iași (unde s-a bucurat de grija, sprijinul și îndrumarea părintească a veteranului artist păpușar Manole Foca) și după 15 ani de muncă în teatrul numit, pînă la reprofilare, „Lăurici” — este, astăzi, șeful entuziastului grup de păpușari: regizorul artistic, animatorul și directorul micii instituții băcăuane. Petru Valter s-a lăsat în voia cutezanțelor care l-au însuflețit. I-a plăcut să învețe, pe rînd, toate meseriile din teatru: de electrician, de sonorizator, de tehnician de scenă etc. Manifestă o predilecție marcată pentru efectele spectaculoase de lumină, de culoare, de sunet. Primul său spectacol, *Cu 100 de kilometri spre iad* (1962), este apreciat de toți participanții la o întâlnire a păpușarilor moldoveni, la Iași. Peste vreo trei ani, un alt spectacol original: *Varietăți*. Ingenios joc de puncte luminoase în întuneric, *Varietăți* sparge tiparele și „rupe inima tîrgului”, la noi ca și aiurea, peste hotare, precum și la festivalurile noastre internaționale de păpuși și marionete. Procedul de animație, *unic în*